

חץ לעתיד

3. שכיר ועצמאי

מטרות השיעור	עזרים נדרשים	אינדקס שיעורים לכיתה ז'
א. הציר הלשוני-אורייני • עריכת נתונים בטבלה • המללת טבלה והסקת מסקנה • חיבור שאלות סקר • שימוש במילון – פירוש מושגים ב. הציר הטקסטואלי • הכרת המונחים מתחום הקריירה – "שכיר" ו"עצמאי" וקריאת טקסטים בנושא ג. כלים מקוונים • גוגל דוקס לעריכת שאלון יעד: היכרות עם סוגים של דרכי העסקה כבסיס לבחירת מקצוע מיומנויות למידה: • פיתוח לומד עצמאי ואוטונומי • אוריינות מידע ומדיה כתיבה: ד"ר רינת גולן ואיריס ששון נערך לאחרונה: 23.9.18 קישור לקובץ הנחיות לשימוש בכלים דיגיטאליים	• לוח וכלי כתיבה • מחשב • מקרן • מערכת שמע • גישה לאינטרנט • טלפון נייד או מחשב אישי • מילון עברי-עברי	1. כשאהיה גדול 2. זכויות בני נוער 3. שכיר ועצמאי (3 ש"ש) 4. מה עדיף – חינוך טכנולוגי או עיוני?

פתיח

5 דקות

המורה תבצע סקר מקדים לפני למידת הנושא ע"י גוגל דוקס או ב kahoot
השאלה: האם תרצה בעתיד להיות שכיר או עצמאי?

שאלות לדיון:

1. מי שמע על המושג "שכיר" (מאיזו מילה נוצר, מה משמעות המילה בהתייחס למאפייני הקריירה בעתיד) ומי מכיר את משמעות המושג "עצמאי" בהקשר של קריירה?
(האם הכוונה למי שלא תלוי באף אחד? יש כזה מצב בקריירה? האם הכוונה למי שעובד לבד?)
2. האם ההורים שלכם שכירים או עצמאים? ספרו על כך.
3. מה לדעתכם ההבדל בין "שכיר" לבין "עצמאי"?

תרגול

25 דקות

עבודה בזוגות

המטלה:

1. לצורך הבהרה מדויקת ומוסמכת, על כל זוג תלמידים למצוא במילון את משמעות המושגים: שכיר, עצמאי, וכן מונחים מהטקסט: פדיון, הלנת שכר, פיצויים, פנסיה/גמלה.
2. התלמידים קוראים את הטקסט "עדיף להיות עצמאי או שכיר? התשובה ברורה" (נספח א') ונחשפים לנושא.
3. התלמידים מקבלים טבלה (נספח ב'). בתוכה משובצים באופן חלקי מספר תבחינים (בהתאם לרמת הכיתה)
4. התלמידים משלימים את הטבלה על ידי הוספת נושאים נוספים להשוואה.
למשל - גובה הרווח/השכר, זמן ההשקעה, מחויבות לרשויות, מחויבות לעובדים ועוד.
5. אפשר להיעזר בידע אישי על עיסוק כעצמאי או שכיר.
6. התלמידים יחפשו באינטרנט עוד מידע ופרטים בנושא דרך ההעסקה – עצמאי או שכיר על מנת להוסיף מרכיבים לטבלה הנתונה.
7. לאחר שמילאו את הטבלה התלמידים מתבקשים לכתוב בהתאם לממצאים, מה ההבדל בין שכיר לבין עצמאי. עליהם להתייחס לדומה ולשונה בעזרת מילות קישור הולמות.

לתלקיט

- ✓ ההגדרות למונחים ולמושגים
- ✓ הטבלה והנתונים ומשימת הכתיבה

לקוח מתוך Ynet: <https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4242026,00.html>

עדיף להיות עצמאי או שכיר? התשובה ברורה

מעובד על פי כתבתו של רון"ח רמי שוורץ¹, ynet: 16.06.12

אין דבר מתסכל יותר מאשר לראות את המאבטח של הברניקס, מעמיס על כתפיו שק מרשים עמוס מזומנים, המהווה את הפדיון של בית עסק.

העובד השכיר, מוצא את עצמו מדי חודש נלחם מלחמת חורמה כדי להחזיק את הראש מעל המים ומתפלל כי מאחורי מספר החסום שמופיע על הצג – לא נמצא הבנקאי שמודיע כי החליטו לצמצם את מסגרת האשראי.

כפי שקורה לא אחת, לעת ערב, בעודו יושב עם זוגתו, הוא מחליט כי הגיע הזמן להביא סוף לעבודות, די לו מהשעבוד, הן למקום העבודה והן של תוכנית החיסכון. אין שום סיבה שבעולם שגם הוא לא יעשה את הסיבוב על החיים האלו, יעשה את המהפך משכיר לעצמאי ויפסיק להיות פראייר.

אולם, לא בטוח מי הוא הפראייר. המעמסה שנמצאת על כתפיהם של העצמאים מכבידה עד כדי כך שרבים קורסים תחת הנטל. אין הכוונה שלא ניתן לגרוף רווחים נאים בעשיית עסקים וישנם לא מעטים שעושים זאת בהצלחה יתרה, אולם בסופו של יום, אין זה מובן אליו כי מדובר באפשרות העדיפה על פני האפשרות להיות עובד שכיר.

כך לדוגמה, העובד בישראל נהנה ממטריית חוקים שמגנה עליו ומעניקה לו מכלול של זכויות, שהעצמאי יכול רק לחלום עליהן. לרשות השכיר עומד חוק שכר מינימום לרבות איסור על הלנת שכר, בעוד שהמעסיק אינו יכול לאיים על הלקוח שחייב לו כסף כי יפנה לעו"ד לדיני עבודה.

למעביד העצמאי אסור להיות חולה, כלומר מותר, אולם את הלקוח זה כלל לא מעניין. מנגד, על העובד חל חוק דמי מחלה המקנה צבירה של 1.5 ימים בכל חודש עבודה (על חשבון המעביד). כל חופשה או מחלה של המעביד משמעה הפסד כספי (כי איש לא יפצה אותו על אובדן ימי העבודה או אם הוא לוקח ימי חופשה).

מסגרת שעות העבודה לה מחויב העובד השכיר אינה נתונה לשיקול דעתו והוא נדרש לשהות במקום העבודה עפ"י המסוכם, ולא אחת, אף מעבר לכך ללא כל תשלום נוסף. מנגד, למעביד אין שעות עבודה מוגדרות בחוק. לעיתים. הוא עובד "מצאת החמה ועד צאת הנשמה". אמת, המעביד רשאי ליטול ימי חופשה כאוות נפשו בלא לשאול איש בעוד שהשכיר זכאי לצאת לימי חופשה בשנה בהתאם למידת הוותק או לפדותם בכסף בתום ההתקשרות עם המעסיק ולתזמן את עיתוי החופשה עם המעסיק. אולם בפועל, המעסיק שמשבית את עסקו לצורך חופשתו – סופג הפסדים: לקוחות נוטשים ועובדים למתחרים. אמנם, העובד חוזר לעבודה סדירה לאחר חופשה ונאלץ להתמודד עם שורה ארוכה של מטלות שהצטברו, אולם זה מתגמד אל מול הפסדיו של המעסיק.

עצמאי	שכיר	
אין פיצויי פיטורים	מקבלים פיצויי פיטורים	פיצויי פיטורים
ישנם דיווחים חודשיים/דו חודשיים למע"מ, מס הכנסה וביטוח לאומי	אין דיווחים חודשיים למע"מ, מס הכנסה וביטוח לאומי	דיווח לרשויות
תשלומים סוציאליים לפנסיה נמוכה (בדרך כלל)	תשלומים סוציאליים לפנסיה גבוהה (בדרך כלל)	פנסיה/גמלה
תשלומים קבועים	תשלומים גבוהים לקרן השתלמות. התשלומים גמישים ומשתנים בהתאם לשכר	זכויות
קיום זכויות סוציאליות מסוימות	קיום זכויות סוציאליות מסוימות	זכויות סוציאליות
בהרבה מהמקרים עובד כבודד	ברוב המקרים עבודה בצוות	סוג העבודה
?	?	אחר?

תרגול

10 דקות

עבודה בקבוצות – כל זוג מתבקש להצטרף לזוג אחר

המטלה:

כל אחד מהזוגות מראה לזוג השני את הממצאים והמסקנות שכתב ומנסה לענות על השאלות:

1. האם נמצאו הבדלים בין הטבלאות של כל אחד מהזוגות?
2. אם כן - ציינו מה הם?
3. כתבו מה הייתם מוסיפים ומה הייתם משנים בכתיבה של חבריכם.

דיון

20 דקות

שלב א

- ✓ ניתן להעלות את הכתיבות של הזוגות השונים או את חלקן על גבי ה – pedlet לשם התבוננות בתוצרי הכתיבה במליאה.
- ✓ יש אפשרות שנציגי הזוגות יעלו את מסקנותיהם על גבי מצגת, או בנקודות או כטקסט לכיד של השוואה.

שלב ב

- ✓ כתיבת טבלה שיתופית ממזגת על גבי מסך / לוח בעקבות החשיפה של טבלאות ההשוואה, הממצאים והמסקנות.
 - ✓ כתיבת מסקנות שיתופיות בעקבות איסוף הממצאים.
- כאן המקום לעמוד על ההבדל בין **ממצאים** לבין **מסקנות**. נושא זה הוא מקור לשאלות הנובעות מאי הכרת ההבדלים ואי הבנתם.
- ממצאים:** דבר הנמצא (אחרי בדיקה וסקירה) ויכול לשמש עדות למצב או להסקת מסקנות.
- מסקנות:** תוצאה, תולדה הגיונית של עיון בדבר מה.

תרגול

15 דקות

ביצוע דף עבודה (מצורף)

לפני ביצוע התרגול, חשוב לצין בפני התלמידים שברוב המקצועות ניתן לעסוק הן כעצמאי והן כשכיר. ישנם מעט מקצועות בהם ניתן להיות רק כשכיר. למשל: בנקאי – שכיר. ניתן להקים בית השקעות אך זה לא בנק ואי אפשר סתם כך להקים בנק. מאבטח – ניתן להיות פרש בודד אך לא ייקחו לעבודה מאבטח ללא "גב" מקצועי, מלצר, איש צבא. דוגמא למקצועות בהם ניתן להיות שכיר או עצמאי או גם וגם: רופא שיניים, שיננית, צורף, טבח, מורה, נהג, נהג אמבולנס, פרמדיק וכד'

דף עבודה

ענו על השאלות הבאות:

1. הכינו רשימה של מקצועות בהם אפשר להיות רק שכיר או רק עצמאי ?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

2. האם יש מקצועות שבהם אפשר להיות גם שכיר וגם עצמאי ? ציינו אילו מקצועות אילו

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

3. מה לדעתך תעדיף להיות בעתיד – שכיר או עצמאי ?

נמק את דבריך והסתמך על הטקסט ועל הצגת הנושאים בכיתה לאחר עריכת ההשוואה.

תוכל גם להביא דוגמאות מעיסוקים של אנשים שאתה מכיר (הורים, דודים, שכנים ועוד).

כמו כן, חפש מקורות נוספים (מרשתת, עיתונים קשיחים) עליהם תוכל להסתמך בעת כתיבת הטיעון.

דיון

5 דקות

נהלו דיון עם התלמידים בעקבות כתיבת הטיעון במטלה הקודמת

שאלות לדיון:

1. מה לדעתכם חושבים רוב התלמידים?
2. מי הכי שכנע אתכם? מדוע?
3. האם בעקבות הטיעונים ששמעתם שיניתם את דעתכם? נמקו.

תרגול

20 דקות

חלקו את התלמידים לקבוצות של עד 4 חברים

מטלה זאת היא חלק משיעורי הבית ולהעלות את הממצאים בשיעור הבא.

חלק א'

על מנת לבדוק מה חושבים אנשים מחוץ לכיתה – על כל קבוצה **לחבר סקר** ובו עליהם:

1. לשאול 20 גברים ונשים האם הם שכירים או עצמאים.
 2. לשאול מדוע בחרו בכיוון שבו בחרו – עצמאי או שכיר.
 3. לשאול אותם אם היו משנים את הבחירה שלהם כיום ומדוע.
- על מנת שהתלמידים יוכלו לארגן את המידע, כדאי שיבחרו באופציה של בחירת תשובות. מילוי שאלון יעשה בגוגל דוקס.

הצעה לסקר:

https://docs.google.com/spreadsheets/d/1k64385CRLWHoNF1BE_9PKBfKmiGwCZSV0i2jK_CA4NY/e#gid=902298603

1. האם אתם שכירים או עצמאים? כן / לא
2. מדוע בחרתם להיות עצמאי או שכיר? גובה השכר החודשי / חופש לקבלת החלטות / תנאי העסקה / רצון להתקדם / סיבות להתקדם / אחר? _____
3. האם הייתם משנים כיום את בחירתכם? כן / לא
4. נמקו מדוע _____
5. האם במקצוע בו אתם עוסקים אפשר להיות רק שכיר או רק עצמאי?

חלק ב'

עריכת הנתונים – כמה בחרו להיות עצמאים או שכירים, הסיבות לבחירה, האם ישנו את הבחירה ומסקנות.

סיכום

20 דקות

התלמידים יציגו את הנתונים מכל הקבוצות, יסכמו את המידע שלמדו בעזרת הטקסטים ובעזרת הסקר ויגבשו מסקנה לגבי ההעדפות בחברה הישראלית.

1. את הנתונים יש להציג במצגת בת 5 שקפים או ב – kahoot

תכנון המצגת:

שקף מס' 1: מספר השכירים / העצמאיים

שקף מס' 2: הסיבות לבחירה במסלול של שכיר או של עצמאי

שקף מס' 3: כמה היו רוצים לשנות את הבחירה שלהם

שקף מס' 4: הסיבות לרצון לשנות או לא לשנות את הבחירה

שקף מס' 5: מסקנות, תובנות והמלצות

2. האם הנתונים שנמצאו משפיעים ישפיעו בעתיד על החלטתך להיות עצמאי או שכיר?

3. ניתן להעביר שאלון **post** בגוגל דוקס – מה תרצה להיות עצמאי או שכיר?